

Alicia de Larrocha

6ct. 63

romantisch van aard

DE Spaanse pianiste Alicia de Larrocha begint zo langzamerhand een populaire verschijning te worden op het Haagse concertpodium. Met haar gevoelvol temperament en ongedwongen vertolingswijze slaagt zij er steeds meer in de muzikliefhebbers voor zich te winnen en tot enthousiaste bewondering te brengen.

Vandaar de verheugend grote opkomst voor haar ecital in Dilligentia gisteravond en het stimulerende applaus na elk programma-onderdeel. Of het terecht was? In vele opzichten zeer zeker, want Alicia de Larrocha bleek ook voor de kritische luisteraar een fijnzinnig musicienne, wier spel bepaald werd door intenties van zuiver muzikale aard. Dat deze aard zich wel eens te romantisch ontpopte en aan composities van meer klassieke strekking een wat onevenwichtige aanschijn verleende, was misschien minder aangenaam in stilistisch opzicht, maar deed geen afbreuk aan de artistieke oprechtheid ervan.

Het Andante con variazioni in f van Haydn, waarmee de pianiste haar voordracht begon, klonk ondanks de zeer poëtische inslag buitengewoon helder en kreeg in de no-bele cantilene van het thema een grote ongereptheid van klank en kleur. Bij de vertolking van Beethovens Sonate opus 110 in As deed zich een gemis aan architectonisch inzicht sterker gelden, te meer daar de milde, contemplatieve herfststemming van dit werk aanleiding werd tot een dromerig mijmeren buiten de structurele proporties. Er waren prachtige momenten, vol dichterlijke schoonheid en sensitieve geladenheid, maar ze stonden op zich zelf en maakten geen deel uit van het gigantische klankbeeld dat uitmondte in een overweldigende fuga.

Voor de Sonate opus 120 in A van Schubert bleek het muzikale karakter van Alicia de Larrocha meer passend. De liederachtige melodie kreeg volop kans in zangerige weelde open te bloeien zonder gestoord te worden door metrische obstakels. De romantiek kon vrij stromen door een bedding van zachte harmonieën. Mocht hier en daar het sentiment aan de overdreven kant schijnen, een passage van parelende lichtvoetigheid zorgde voor het tegenwicht.

Helemaal in haar artistieke element was de pianiste in de vertol-

king van het Allegro de Concerto van haar landgenoot Granados, waarin zij een klaterende virtuositeit wist te paren aan een warmbloedige expressie. De door haar geïntroduceerde sonate van de Argentijn Alberto Ginastera bleek een speels stuk vol folkloristische effecten. Verscheidene, door de pianiste charmant aangekondigde toegiften, waren de dank voor het enthousiaste applaus.

W. Lieveense

HET VRIJE VOLK

22-10-63

PAGINA 4

Alicia de Laroccha briljant en matig

De goede naam die de Spaanse pianiste Alicia de Laroccha zich hier de laatste jaren verwierf, heeft zij gisteravond in een vrij goed bezet Dilligentia voornamelijk na de pauze bevestigd. Zij liet haar toehoorders toen kennismaken met een bonte, rapsodische en virtuoos geschreven sonate van de Argentijn Alberto Ginastera.

Het werk, dat in 1952 ontstond en ongegeneerd uitkomt voor invloeden van Debussy tot Stravinsky en van Ravel tot Bartók, is een fel, geladen stuk muziek, dat met een meeslepend élan kleurrijk en briljant uit de vleugel werd geslagen.

Even kleurrijk en even briljant was het allegro de concerto van Granados en de Spaanse toegiften die erop volgden. Al deze vertolkingen ontketenden stormen van applaus, en terecht.

Maar hoe geheel anders had deze pianiste voor de pauze gemusiceerd. Typisch vrouwelijk benadert zij de composities die zij uitvoert, veel meer langs de weg van de intuïtie dan langs die van het intellect. Nu heeft zij van nature uiteraard een innige relatie tot de muziek die in haar vaderland en in de daarmee verwante landen ontstond, maar als het gaat om muziek in andere stijlen voert haar intuïtie haar blijkbaar op dwaalwegen.

Het lijkt dan alsof zij gaat improviseren in plaats van de structuur van het werk zuiver te volgen en het in architectonische zin herscheppend op te bouwen.

Waren Haydns prachtige andante-varianten in f kl. t. lang niet altijd voldoende helder en exact, en soms doortrokken van een misplaatst, dweepziek, salonachtig sentiment, veel erger werd het in Beethovens voorlaatste sonate, waarvan de samenhang der frasen de pianiste soms totaal leek te ontgaan.

En hoe kon zij in de fuga de fraaie vleugelklank zo lelijk forceren en dit gedeelte zo tot een notenbrij maken?

Schubert, van wie zij de sonate opus 120 voordroeg, staat haar natuurlijk nader dan de abstracte late Beethoven, maar zij bleek toch ook

weinig besef te hebben voor de melodiebouw van de Weense zanger en van diens bitterzoete melancholie.

Neen, voor de pauze vertoefde Alicia de Laroccha in een wereld die de hare niet is. Voor haar en voor haar Nederlandse luisteraars is het het beste als zij een volgend maal maar weer alleen Spaans speelt. Of desnoods Spaans uit Zuid-Amerika.

J. KASANDER

Voortreffelijke start in Kurhaus

HET VRIJE VOLK - Den Haag

Verbijsterend knap spel van Alicia de Larrocha

De maandagconcerten van het Kurhausseizoen zijn weer begonnen. Het was het Brabants Orkest onder Hein Jordans dat gisteren uitgekozen was om het eerste te verzorgen. De mooi bezette Kurhauszaal zal hiervan geen spijt hebben, want wij hoorden een alleszins plezierig concert, waarbij doorlopend met weldadig aandoende geestdrift en op een zeer behoorlijk peil werd gemusiceerd.

De alleraardigste sinfonia in es-dur voor dubbelorkest van Joh. Chr. Bach, klonk al direct fris, zuiver en geanimeerd. Het orkest benaderde heel dicht de vereiste lichte, diverteerende klank van deze rococo.

De Spaanse pianiste, Alicia de Larrocha, hier bekend geworden door

buitengewone vertolkingen van de eigen Spaanse muziek, speelde nu Beethovens machtige laatste concert.

De feilloze techniek, de klaarheid waarmee zij tot in elk onderdeel dit werk voor ons neerzette, was verbijsterend.

Een aanslag die men fors kan noemen en zeer gespiegeld voor een vrouw maar die nooit ruw werd. Een interpretatie die misschien koel lijkt, maar voor een nauwlettender luisteraar uit een duizendvoudig genuanceerd beleven lijkt te bestaan. Sprankelend vitaal, zeer vastberaden en temperamentvol, maar in het middendeel toch ook van een grote innigheid.

Hein Jordans wist met het orkest prachtig te volgen in de begeleiding, zodat wij een sluitend, symphonisch geheel kregen van piano en orkest.

Tot slot Dvoraks overbekende 'Uit de nieuwe wereld'. Jordans kreeg hierbij alle gelegenheid om met bijzondere zekere hand het fraaiste aan melodische kracht uit zijn orkest te halen.

Opvallend goed de strijkersgroepen, vooral de violen. Iets minder de houtblazers en weer zeer te loven het koper.

Dit orkest, waarin zo'n veelbelovend groot aantal jonge krachten zit, liet een uitstekende indruk na en gaf een hoopvol begin aan de maandagavondconcerten. HILDA KNEIFER.

Brabants Orkest in Scheveningen

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT
Van onze Haagse muziekmedewerker

HET BRABANTS ORKEST opende gisteravond in het Kurhaus te Scheveningen de serie maandagavondconcerten die elke zomer voor een zeer redelijke prijs programma's bieden van een iets populairder aard dan de abonnementsconcerten van de woensdag- en vrijdagavonden.

Talrijke toehoorders hebben op de verrichtingen van het gastorkest gisteravond met groot enthousiasme gereageerd en inderdaad hebben Hein Jordans en de zijnen zowel in de sinfonia in Es van Johann Christian Bach als in Dvoraks negende symfonie voortreffelijk gemusiceerd. Het Brabants Orkest beschikt over zeer capabele instrumentalisten, maar het meest trof ons toch wel de discipline in het ensemblespel, dat in de beide symfonische werken op twee geheel verschillende manieren werd gedemonstreerd, naar gelang de totaal verschillende stijlen dat ook indiceerden.

Dat tussen deze beide vertolkingen Beethovens vijfde pianoconcert een weinig gelukkige indruk maakte, werd door enige merkwaardige factoren veroorzaakt: de soliste Alicia de Larrocha, die, getuige vele misslagen, qua technische zekerheid bepaald haar beau soir niet had, maakte het haar begeleiders niet gemakkelijk door bovendien een zeer ongebruikelijke dynamiek en felle onverwachte tempi te kiezen. Daardoor werd de orkestpartij een minder geslaagd onderdeel van deze overigens voortreffelijke presentatie van het Brabants Orkest.

Brabants Orkest gaf zich zelf volkomen

WIE de classificatie van onze symfonieorkesten kent, kent daarvan ook de bezwaren, die het meest drukken op de provinciale orkesten. Als de overheid de geldbuidel van de Maecenas overneemt, neemt zij daarmee nog niet de eruditie over voor het voeren van een kunstzinnig beleid.

Gedachten, die ook in de objectiefste criticus wel moesten opwelen bij het luisteren naar het Brabants Orkest onder Hein Jordans. Want zij speelden als gast in de volle Kurzaal metterdaad voor hun leven. „Wij kunnen het ook!”, scheen hun musiceren te zeggen. Dat was duidelijk te merken aan de algemene frisheid van dit spel en aan de voortdurend bestede aandacht op het stuk van gelijkheid der inzetten, der nuancering, der frasering.

Bovenal echter was Jordans keuze van levendige tempi te roemen van de inzet van J. Chr. Bachs Sinfonia in Es (met effectrijke dubbel-orkest-opstelling) tot en met de finale van Dvoraks „Nieuwe wereld”-symfonie (behoudens een als adagio klinkend largo en een te nadrukkelijk ingehouden scherzo-trio).

Benoorden de grote rivieren missen wij deze tempi wel eens en als we onze zuidelijke provincies ingaan, merken we hoe het levens-tempo daar dichter staat bij dat van onze buurlanden. Hiervan trekken onze Brabanders (en Limburgers!) effectief profijt in hun musiceren. Daarginds heb ik ten minste nooit die slaapverwekkende traagheid vernomen, die ons noordelingen wel eens parten speelt. Onze zuidelijke provincies hebben hiermee een beslissend streepje voor, want tempi, zoals die gisteravond in de Kurzaal te genieten waren, zijn de juiste!

Ook in Beethovens Pianoconcert in Es nr. 5, in toonsoort mooi

aansluitend op Bach. De Spaanse pianiste Alicia de Larrocha heeft hiervan profijt getrokken. Kon ik me in haar vorige manifestaties nooit onttrekken aan het bezwaar van een steeds terugkerende krampachtigheid, het Brabants entrain scheen haar hier thans overheen te helpen. Althans in den beginne. Waar de doorwerking van het eerste deel wat bewerkelijk wordt en waar de schrijfwijze van de solopartij in de finale wat meer vergt, dook het oude euvel weer incidenteel op.

Doch afgaande op haar spel in het adagio moet ik tot de conclusie komen, dat Alicia de Larrocha haar beau soir had, zodat ik slechts kan hopen op een verdere ontwikkeling in de richting van een ontspannend zingend cantabile in haar

pianistiek. Hein Jordans en zijn Brabanders deden er intussen hun voordeel mee in een accurate begeleiding, die volkomen aansloot bij de rest van dit overtuigende optreden, waarin ze met muzikaal elan vochten voor hun bestaan.

J. van Voorthuysen.

NIEUWE HAAGSE COURANT Oct. 63

KUNST EN LETTEREN

Pianiste toonde twee muzikale gezichten

HET interpretatie-vermogen van Alicia de Larrocha is in meerdere mate aan grenzen gebonden dan haar pianistiek. Bij vorige recitals en bij haar optreden met het Residentie-Orkest werden we reeds met dit feit geconfronteerd. Haar recital in een uitstekend bezet Diligentia was hiervan de bevestiging. De uitgevoerde werken toonden aan, dat deze pianiste beperkingen kent waaraan men zeker niet zonder meer voorbij kan gaan.

Voor de pauze een muzikaal drieluik bestaande uit Haydn, Beethoven en Schubert. Een drieluik waarnaar men bij de eerste aanblik getroffen keek, doch dat waarlijk boeiende kracht miste door het gebruik van teveel pastel-tinten. Alicia de Larrocha trok bij haar spel a.h.w. een gordijn tussen podium en zaal. Daardoor klonk het geheel vaag, onwezenlijk zelfs. Te romantisch en te lieflijk, te teder en te ijl kwamen Haydn en Schubert over het voetlicht. Beethovens opus 110 miste het wezenlijke karakter, haar persoonlijke muzikale instelling bleek de aansluiting met deze componist te missen. Nogmaals, pianistisch kende bijv. Schuberts opus 120 vele prachtige momenten, doch uitbundig of spontaan was deze weergave zeker niet. Werd de interprete door innerlijke gevoelens geremd? We weten 't niet, aan ons slechts de constatering van waarneembare feiten.

Na de pauze een geheel andere pianiste. Ook zij droeg de naam Alicia de Larrocha, doch zij speelde temperaen muzikaliteit verenigden zich tot een mentvol, krachtig, levendig. Techniek imposant geheel. Dat was in de eerste plaats in de eerste uitvoering in Nederland van de Sonate 1952 van de Argentijn Alberto Ginastera. Een werk met geest en geestdrift geschreven, een vurig en kleurrijk geheel. De verwantschap van de pianiste met deze compositie was overduidelijk en hier was dan ook zeker sprake van een sublieme interpretatie. Tot slot ging het „Spaans” toe in het Allegro de Concerto van Granados. Welk een voortreffelijk musicienne Alicia de Larrocha is bewees zij toch wel hierin, één brok grootse muzikaliteit was deze weergave. We adviseeren haar dan ook een recital-programma samen te stellen aan de hand van de mogelijkheden. Dan zal blijken, dat deze pianiste in staat is een optreden te doen uitgroeien tot een belevenis.

Adr. Hager

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT Oct. 63
Alicia de Larrocha

Van onze Haagse muziekmedewerker

ALICIA DE LARROCHA is een bij het Haagse concertpubliek gevierde pianiste. Daarom kon het verwondering wekken dat haar recital gisteravond in Diligentia slechts een halfvolle zaal had weten te trekken.

Te meer was dit jammer, daar Alicia de Larrocha de gehele avond haar grote pianistische kwaliteiten weer eens op overtuigende wijze gedemonstreerd had. Ditmaal deed zij dit niet aan de hand van een programma van uitsluitend Spaanse muziek, zoals men dat van haar kent (jl. zaterdagavond speelde zij in Amsterdam nog de in deze kolommen reeds enige tijd geleden besproken Ibera van Albéniz); het eerste gedeelte van haar programma was gewijd aan Haydn, Beethoven en Schubert.

Wat Alicia de Larrocha liet horen, na een nog enigszins onzekere, maar niettemin al veel raffinement verradende inzet in Haydns variaties in F en in de vertolking van Beethovens sonate op. 110, beschouwen wij als ideaal pianospel. Met groot respect voor de tempi en dientengevolge in staat de thematiek en loop der stemmen, bijvoorbeeld in de fuga, exact van ritme-indeling, weer te geven, presteerde de pianiste het, een bewonderenswaardig evenwicht te vinden tussen de bestudeerde reproductie en warm-muzikale interpretatie; geen enkele keer heeft zij de grens naar een van beide kanten overschreden door te vervallen in te gescandeerd spel of sentimentele wendingen. Een volmaakte techniek stond in dienst van een volmaakt stijlgevoel.

Met bijzondere interesse hebben wij uitgezien naar de overgang die de kunstenaar hierna zou maken bij de uitvoering van Schuberts sonate in A. Ook de pure lyriek van dit werk echter bleek een terrein waarop Alicia de Larrocha zich geheel thuis voelde. Hoewel zij bepaalde delen wat zwaarder aanzette dan in dit stuk gebruikelijk is en daardoor neigde naar de latere stijl van Schumann, zorgde zij met deze uitvoering andermaal voor een hoogtepunt in dit programma.

Dat ook de twee Latijnse pianowerken na de pauze hoogtepunten werden, behoeft nauwelijks betoog. Met een geheel andere instelling wist de pianiste nu een op zichzelf slechts gedeeltelijk interessante sonate van de Argentijn Ginastera tot een indrukwekkend vuurwerk te maken en niet minder deed zij het Allegro de Concerto van Granados eer aan.

Twee toegiften, Halffter en Granados, waren het resultaat van een frenetiek applaus.